

1848—49. TÖRTÉNELMI LAPOK.

Együttal a Kolozsvárt létesített 1848—49. orsz. ereklye-múzeum, Abony városi, alsó-fejérmegyei, bácsmegyei, Baja városi, belső-szolnokmegyei, brassói, budapesti, csongrádmegyei, fehérmegyei, gömörmegei, hontmegyei, kolozsvári, maros-vásárhelyi, szabolcsmegyei, szentesi, tolnamegyei, tordai, torontálmegyei, török-becsei, vasmegyei honvéd-egyletnek, valamint a kolozsvári márczius 15-iki állandó bizottság, a Kossuth-bizottság és Vasvári-kör hivatalos közlönye.

SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁG:

Inezedy Sámuel nyug. ezredes-elnök, Szigethy Miklós ezredes, Végh Bertalan ezredes-alelnökök, Esterházy Miguel gr., Finály Henrik dr., Gáman Zsigmond, Gyarmathy Miklós, Huszár Sándor br., Kóváry László, Martin Lajos dr., Sárkány Ferencz, Szabó Sámuel és Szász Gerő.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

KUSZKÓ ISTVÁN.

az ereklye-múzeum öre.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

RENDES MUNKATÁRSÁK:

Alsó-Kubinból: Bulla György. B-Hunyadról: Gyarmathy Zsigmond, Gyarmathy Zsigmondné, Beszterczéről: Csernátoni Gyula dr. Brassóból: Baráczy Sándor, Koós Ferencz. Budapestről: Benedek Elek, Bethlen Miklós gr. id. Degré Alajos, Gelich Richárd, Hegedüs István dr., Helfy Ignác, Hentaller Lajos, Horváth Boldizsár, Jakab Elek, Jókai Mór, Károlyi Gábor gr., Kreith Béla gr. Pulszky Ferencz, Reinr Zsigmond dr., Szász Róbert, Szinnyey József id., Tisza László, Tokaji László, Torma Károly, Csikszere-dából: Benedek István. Deésről: Kádár József. Hidvégről: Nagy Sándor. K.-Vásárhelyről: Balogh Vendel dr. Kolozsvárról: Bartha Miklós, Benel Ferencz, Deáky Albert, Ferenczy Zoltán dr., Gyalui Farkas dr., Hegyesi Vilmos, Hory Béla, Jékey Aladár, Kovács János, Kuskó Istvánné, Lövei Klára, Magyary Mihály, Márki Sándor dr., Mayer János, Sebesi Samu, Szádeczky Lajos, dr. Veress Endre. K. Weress Sándor. Losonczi: Kovács Sándor. Lugosról: Dengi János dr., Maros-Bogátról: Tokaji Etelka. M.-Vásárhelyről: Imreh Sándor. Nagybányáról: Törökfalvi Pap Zsigmond. Nagy-Sajó: Sebestyén József. Nagyváradról: Hegyesi Márton, Nyiregyhá-záról: Krúdy Gyula. Sátoralja-Ujhelyről: Matolay Etele. Seps-Szent-Görgy: Várkonyi Endre. Székely-Udvarhelyről: Ugron Gábor, Vajda Emil dr. Székesfehérvárról: Éder József dr., Alsó Szóvát: Dézsi Mihály. Tokajból: Mezőssy László. Tordáról: Bor-bély György, Ferenczy Ferencz. Váczi: Fornét Kornél. Vizaknáról: Szentkatolnai Bakk Endre. Rajzoló munkatárs: Nagy Gyula tanár. Fényképészek: Dunky Ferencz, Dunky Kálmán.

Szerkesztőség és kiadóhivatal, hozzá a lapot illető minden küldemény intézendő: Kolozsvárt, Széchenyi-tér 27. sz. Orsz. Tört. Ereklye-Múzeum helyiségében.

(Kolozsváriak előfizethetnek s hirdetések is adhatnak fel a kihordónál vagy pedig Böckel Károly főtéri s a Közművelődés-nyomda beltorda-útczái üzletében.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Ára negyedévre 1 frt. — Külföldre 1 frt 25 kr.

A lap az első számtól megrendelhető. Díszes borítékba kötve az I. évf. ára 5 frt.

TARTALOM:

Nyílt levél az orsz. honvéd-egylet Központi Bizottságának Budapesten. A Tört. Lapok szerkesztősége.
Gróf Batthyány Kázmér a függetlenségi nyilatkozatról Hegyesi Mártontól
A vértanuszobor-bizottság ülése Aradon.

Honvéd-egyletek köréből:

A központi bizottság átirata. — A közp. bizottság aug. 22. gyűlése — A kolozsvári honvéd-egylet gyűl. — A Budapestre felrándulók. — A brassómezei honvéd-egylet nyilatkozata. — Az aradi honvéd-egylet határozata az országos honvéd gyűlés hol tartása iránt. — A szabolcsmezei honvéd-egylet nyilatkozata. — A kecskeméti honvéd-gyűlés. — A budai 1848-49-diki honvéd-egylet. — A honvéd-gyűlés hol legyen?

Különlélek:

Kossuth Lajos nevenapját. — A közp. honvéd-gyűlés. — Görgey Arthur. — Mikár Zsigmond.

Szerk. üzenetek:

Ország kortese. — T.

Kiadóhivatali üzenetek:

Kollár Lajos, Rezinár. — Csernay Imre, Baja.

A kiadóhivatal vezetése. — Kérelem. — Kossuth-ünnep. — Kérdés. — A kolozsvári honvéd-egylet választmánya. — 1848-49. hírlapok hirdetése jelen számunk borítékán.

Oldal

165

167

168

172

A kiadóhivatal vezetése. Ertesítjük lapunk összes barátait, hogy a kiadóhivatal vezetése, a lap alapításával és a kezdet nehézségeivel járó úttörő munka után, az ideiglenes és koronként változott igazgatás alól állandó és rendszeres vezetés alá jutott. Az átmenettel kapcsolatosan a jelen és jövő számnál netán felmerülő kisebb zavar vagy tévedésért előre is elnézést kérve, kérjük lapunk barátait, szíveskedjenek minden késedelemről, zavarról vagy hiányról a kiadóhivatalt értesíteni, s az a felszólalásokat haladéktalanul orvosolni fogja. Elmaradt számok reklamálását kérjük 14 napon belül tenni. Együttal értesítjük előfizetőinket arról is, hogy a lap könyveinek átvételével kapcsolatosan minden előfizető részére a teljesített fizetésekről és a netáni hátralékokról számlakönyvi kivonatot küld a kiadóhivatal és pedig a kolozsvári t. előfizetőknek a jelen számmal egyidejűleg, a távolabb lakóknak pedig aug. hó folyamán. Kéretnek lapunk t. barátai arra, hogy a mint kézhez veszik az értesítéseket, szíveskedjenek a netáni hátralékokat kiegyenlíteni, hogy a lap kiállítási költségeinek fedezésénél fennakadás ne merüljön fel, mert az előfizetési díj a szegényebb bajtársak kedvéért mérsékelt összegre tétett, s az kizárólag a lap nyomdai kiállítására és szétküldésére fordítatik.

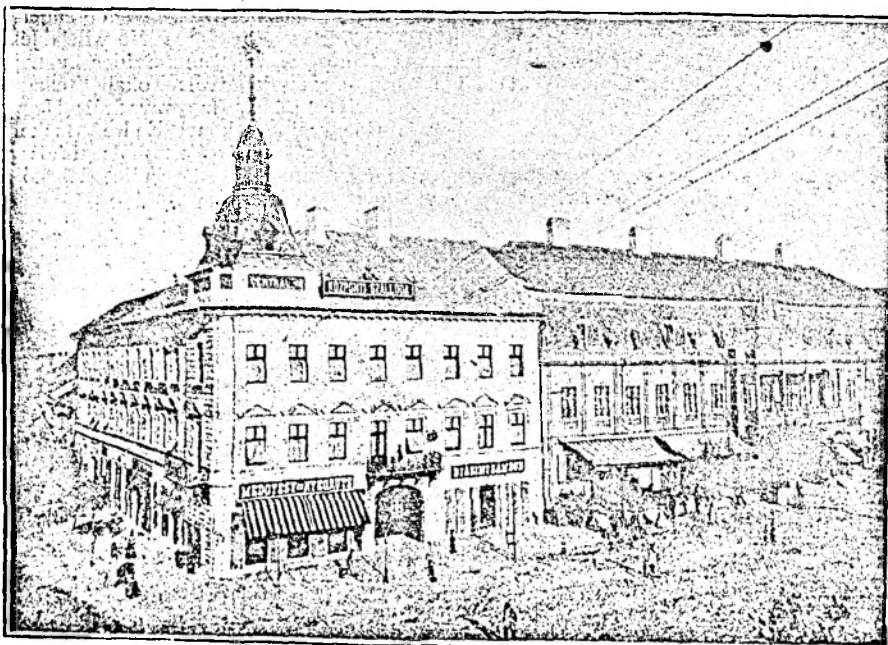
Kiváló tisztelettel
a kiadó-hivatal.

NAGY GÁBOR

Központi szállodája, étterme és kávéháza.
KOLOZSVÁRT.

a Bánffy-palota mellett, a város központján, 36 utcára nyíló szoba a legmodernebb, egészen új berendezéssel, kiállítás-al a főtérre, a goth székes-egyházra és három fűtczára.

Telephon összeköttetés. Társas- és magánkocsi-közlekedés minden vonathoz.

Mérsékelt szoba-árak. Minden szobában árjegyzék. Tisztaság és pontos szolgálatra kiváló gond van fordítva. Kávéház, nyári és téli étkező helyiségek. Nagy díszterem, mely bállok, társas étkezések, felolvasások és hangversenyek tartására alkalmas.

Utazóknak a legkényelmesebb lakás.

1848—49. TÖRTÉNELMI LAPOK.

Hirdetések a kiadóhivatalban vétetnek fel.

Felelős szerkesztő:
KUSZKÓ ISTVÁN.
az ereklye-múzeum őre.

A lap szellemi és anyagi részét illető közlemények az ereklye-múz. őre címére küldendők.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Széchenyi-tér 27. sz.Előfizetési díjak:
1/4 évre 1 frt, 1/2 évre 2 frt, egy évre 4 frt.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Nyílt levél,

az orsz. honvéd-egylet mélyen tisztelt központi bizottságának

Budapesten.

Mélyen Tisztelt Központi Bizottság!

Az Önök czime alatt ez év augusztus 14-én kiadott körlevélben megtisztelték bennünket ezzel a figyelmeztetéssel:

„A kolozsvári *Történelmi Lapok* derék szerkesztőségét pedig bajtársi bizalommal figyelmeztetjük, hogy történet dolgokat regisztrálni, véleményt nyilvánítani, feladata közé tartozik; de a honvédek belkezelésébe tényleg avatkozni, legalább is tapintatlanság.“

E figyelmeztetés alatt a következők neveit olvastuk:

Degré Alajos,

1848—49-diki országos honvéd-egyesület központi biz. elnöke.

Vavrik Endre,

kp. biz. tag.

Balog Sándor, dr.,

biz. tag.

Mikár Zsigmond,

jegyző.

E bizottság czime alatt megelőzőleg kiadott s lapunk mult számának első cikkében érdeme szerint méltatott két körlevél után erre a figyelmeztetésre ügyet nem kellene vetnünk. Szerzőjének neve és szomorú állapota immár nyilvánvaló a honvédek körében. Beteg embert polemikára ingerelni, legalább is nem humanus dolog.

Hogy még is válaszolunk reá, tesszük annál a kötelességnél fogva, melylyel a nyilvánosságunk tartozunk, mert a köriratot nemesak a honvéd-egyleteknek küldték meg, hanem kinyomatták a „*Budapesti Hírlap*“ ban is, mely nagyobb nyilvánosságban, az ügygyel nem ismerősök körében is elvitte a nekünk szóló figyelmeztetést.

A 48—49-es honvéd-gárda a legelső és leg-tiszteltebb testület az egész országban.

Annak központi bizottságát úgy tekintettük, úgy méltattuk mindig, mint az ország olyan legelső gavallérjaiból alakult testületet, kiknek szep-lőtelen multja és jelene a világ legszentebb ke-resztségén, a magyar szabadság vérkeresztségén alapszik. Ez a vérkeresztség pedig nagyobb és szentebb még a létvezér vérszövetségénél is.

Erre a tiszteletre oktattuk s oktatjuk a fiatalabb nemzedéket, midőn írásban és képben, nem szününk magyarázni nagy napjaink szereplő

férfainak cselekedeteit, hogy abból a serdülő jelen és a jövő nemzedék lelkesedést, érzést, akarat-erőt és a nagy tettek véghezvitelére tanúságot és bátorságot merithessen.

A mikor a „*Történelmi Lapok*“ megindítása ügyében 1891. decz. 2-án a bizottság legelőször gyűlésezett, a honvéd-egyleteknek megküldött jegyzőkönyv szerint egyik feladatául tűzte ki a honvédek és a honvéd-egyletek érdekeinek felkarolását. Tettük ezt folytonosan és simán; az ellentéteket lehetőleg elenyésztetve, vagy legalább is kiegyenlítve s a személyeskedést teljesen elkerülve.

Hogy eme feladatunkat becsületesen, tisztességesen s a bajtársak érdekeit melegen szívünkön hordozva teljesítettük, bizonyítja a leg-tiszteltebb gárda intelligensebb osztályából két ezeret meghaladó honvéd-bajtárs, kiknek kezein lapunk minden száma az ország minden pontján megfordul, kik velünk együtt éreznek s kiknek egy része a munkából magának részt kér.

A hűségesen teljesített munka nyugodt érzetével elegendő volna tehát hivatkozni lapunk pártolóra. Am de ez a figyelmeztetés épen annak a bizottságnak a czime alatt került ki, melynek tagjai egyetemben a többiekkel a *sajtó-szabadság* szentségét proklamálták s kik ezért vérkeresztséget szenvedtek. És szól épen azoknak, a kik velük együtt voltak s a kik lapunkban ma a sajtó-szabadságnak zászlóját nemesen lobogtatják.Ez a körülmény és azoknak a nemes férfiaknak tisztelt neve, kiket mi eddig is, mint az ország első gavallérjait tekintettünk, a kiket ezen-tul is olyanoknak kívánunk, mind magunk, mind más által tekintetni, megkívánja, hogy „*történet dolgokat regisztrálva*,“ méltassuk ezt az ügyet.

*

Megnéztük a honvéd-egyletekben a szétküldött aug. 14-én kelt körleveleket. Mikár kezeirása van ezeknek a czimiratán is. Nincs kétség tehát, hogy Mikár fogalmazta, ezek szövegét is. Ő nyomatta alá a neveket, ő expediálta.

Hogy e körlevélben a felemlítéssel bennünket is megtisztel, annak nem érdektelen története ez:

A többi kiváló munkatársakkal egyetemben 1891. decz. havában Mikárt is felkértük a lap zászlója alá való sorakozásra. Ő jan. 1-én kelt levelében nagyon rokonszenvesen válaszolt, ígérve, hogy ha erősen meglámpádott

egészségi állapota engedi s Tisza László Németországból hazajön, az esetben megírja ennek életrajzát.

Jan. 8-án ismétli ezt az ígéretet, jan. 19-én kelt levélben pedig beváltja.

Igy a lap febr. 1-én megjelent 1. számában közölte Tisza László életrajzát, némi hibákkal, melyeket Tisza László kérésére a szerkesztőség a 2. számban, a 17. oldalon helyreigazított.

Már febr. 4-én egy levélben zugolódott Mikár, hogy miért írta meg a lap, a honvéd-névkönyvből kimaradtak neveit.

Zugolódott továbbá azért, miért *gyanusítjuk* mi azzal a 12. oldalon, hogy ő a Bem földabroszát átvette, hogy az ereklye-muzeumnak átadja?

Két tömött oldalra terjedő kifakadásaiból rögtön észrevettük, hogy első levelében igaza volt állapotát illetőleg. Láttuk, hogy beteg emberrel állunk szemben, kinek egyes tetteit nem szabad beszámítani. Kegyeletes kimélettel magánlevélben figyelmeztettük, hogy a Bem földabroszának felemlítésénél nem Mikár Zsigmondról, hanem mint a lapban is olvasható, Molnár Zsigmondról van szó s nem a központ jegyzőjéről, hanem a marosvásárhelyi honvéd-egylet jegyzőjéről beszél a kezei között levő nyomtatott betű.

Febr. 8. levelében ismét a fejét s a rövid éjjeleket okozza botlásáért s a kimaradt honvédek helyreigazításának közzétételét a szerkesztőség lelkére köti. Ennek következtében jelent meg a lap 20. oldalán foglalt szerk. üzenet.

Van azután Mikártól egy csomó *zavaros levél*. Márcz 5-én négy tömött oldalon panaszkodik, hogy sokat éjjelez a temérdek munka miatt, hogy *idegbaja*, rhumája és vesebaja sem felegyenesedni, sem tartósan ülni nem engedi. Megírja szerényen az életrajzát, azt is a mi volt s azt is a mi lehetett volna, ha kedvez vala neki a sors. Panaszkodik a mostoha 120 frt évi fizetés és a gyanúsítások miatt.

Márcz. 10-én azt cselekedte, a miért a legtöbb szerkesztő a tettes mivoltának legérzékenyebb pontjára szokott tollával koppintani. *Hamisan czitált* egy mondatot a 20. oldal hozzá intézett szerk. üzenetéből s a *ferditést felhasználva*, 3 oldalra terjedő jeremiáának a közzétételét kívánta.

Mi már harmadizben tapasztalva rövid idő alatt, hogy ennek a szegény férfinak nem minden tette beszámítható, napirendre tértünk felette s eltettük a minden áron polemiát provokáló közleményét a levéltárba.

Ezenkívül először a maga nevében sajátkezü írással írt, később Tisza László által beküldve, olyan gyanúsítások elleni zavaros védekezések közzétételére igyekezett megnyerni, a mikre megelőzőleg vád sehonnan sem érkezett.

Természetesen nem adhattuk ki.

Ekkor egyet kerülve, Urhegyi Gyulához fordult Székes-Fehérvárra, általa küldetett be igazoló és védő iratokat. Erre a 28. oldalon levő szerk. üzenetben Mikár iránt teljes jóindulattal felelve kitértünk.

Azután még felkeresett néhány levéllel, míg végre a 64. oldalon vett szerk. üzenet után, ugylátszik meggyőződött, hogy különös céljaira a „T. L.” fel nem használható; apr. 7-én írt egy indignálódó bucsuzót s ezzel megmenekedtünk a beteges képzelet által alkotott vádak és gyanúsítások elleni zavaros védekezések halmozásától.

Mint a közp. honvéd-egylet irodavezetője, köteles lett volna a Tisza László a m. évi közgyűlésen tett el-

női kijelentése, az ereklye-muzeum többbizbeni átírata s lapunkban több ízben tett kérések és felszólalások után, a központi mozgalmakra vonatkozó köriratokat a honvédügy érdekében nekünk is megküldeni. Ő sohasem tette.

Mi ezt betegségének, mely tetteit, mint láttuk, néha beszámíthatatlanná s embertársaira nézve alkalmatlanná tette, tulajdonítottuk s annyi jóindulattal s rokonszenvvel kísértük működését, hogy a mi jót megtudtunk róla, nem haboztunk lapunk m. é. folyamának 252. és f. é. 10. oldalain elismeréssel kiemelni.

Ez év tavaszán ismét több beszámíthatatlan tettet követett el. A bajtársak unszolására felkértük, hogy közvételét végett küldje meg az ápril 8. közgyűlésen jelen voltak névsorát. Hogy eredményesebb legyen a kérés, két honvéd névkönyv árát is beküldtük s ennek szelvényén ismételtük az óhajtatást Nem küldte el. Felkértük Degré elnököt. dr. Balogh Sándor, biz. tagot. Dr. Balogh csak május végére nyújtott kilátást e néhány név Mikár által történő lemásolására. Ekkor egy rovatozott kimutatást küldtünk 2 frt és 1 drb 35 kros bélyeggel megrakott boríték kíséretében, kérve, a 2 frtért e 120 nevet egy irnokkal Mikárnál a rovatozott kimutatásba beiratni s a bélyegzett borítékban expressz leküldetni. Dr. Balogh átküldte a levelet, a 2 frtot, a 35 kros bélyeggel ellátott borítékot Mikárnak. Mikár ezt szépen a fiókjába tette s végre is dr. Reiner Zsigmond másoltatta le egy irnokkal egy másik 2 forintunkért a Mikár irodájában az egész jegyzőkönyvet. És volt lelke Mikárnak, Reiner előtt indignálódva azt füllenteni, hogy mi e tárgyban közvetlen kéréssel nem fordultunk hozzá. Harmadnap délután pedig, május 1-én, már azt füllentette a dr. Balogh Sándor lakásán, hogy nem Reiner másoltatta a névsort, hanem a dr. Balogh közbenjárása folytán ő másolta azt le s ő megtette volna szívesen a 2 frt be-
küldése nélkül is.

Ez a jelentéktelen epizód, miután a dr. Reiner buzgólkodása révén a közügy nem szenvedett általa, nem kisebbitette volna a Mikár iránti figyelmünket és jóindulatunkat, ha egy olyan beszámíthatatlan tettel el nem követ, a mi már a közügyekre nézve is határozottan károsná, a honvédügyre nézve pedig szégyenletessé válhatott volna. Értjük azt az ismeretes, alattomban szétküldött körlevelet, melylyel, ha idejekorán észre nem veszik, egy egész ország ünnepét megzavarhatta volna.

Megirtuk ezt lapunk 124. oldalán azért, hogy a Mélyen Tisztelt Bizottság figyelmét felkeltsük az ilyféle beszámíthatatlan cselekmények jövőbeni megakadályozására. S bár Mikár egy másik beszámíthatatlan állapotában olyan levelet írt, a milyenre egészséges állapotukban az emberek nem képesek, mi indulat nélkül tárgyilagos választ adtunk lapunk 132. oldalán.

*

Mindezekért most már megkaptuk a *figyelmeztetést*, jeléül annak, hogy Mikár adós maradni nem szokott még súlyos betegségében sem.

Ez azonban nem csökkenti irántai részvétünket és figyelmünket s részben ezek által indítatva kérjük ismételten a Mélyen Tisztelt Bizottságot: a honvédügy érdekében is adjon alkalmat arra, hogy Mikár egy időre félre vonulva a cselekvéstől, kipihenhesse magát s míg egészsége tökéletesen helyre nem áll, sem névleg, sem tényleg ne szerepeljen a honvédügy körül. Mulhatlanul szükséges ez azért, mert mind azt a sok valótlanságot, a miket a kiadott három köriratban összefoglalt, azada-

tok birtokában létele mellett irta, tehát, tudva kerülte el, mint a honvéd-egyletek kimutatták, az igazságot

Magunk meggyőződünk arról, hogy a hangoztatott „akna-munka“, melylyel gyanusította a tisztos gárdát, nem létezett. A Mikár tettei tehát nem tiszták. Ot ugyan védi a felelősség előtt a betegsége, de a Mélyen Tisztelt Bizottságra nézve e védelem nem védelem. Mert a lovagiasság a bebizonyított valótlan állításokkal és tesztületek méltatlan sértegetésével nem egymást fedő fogalmak. Lehet az embernek két kabátja s ledobhatja bármikor azt, a mely tinta-foltot kapott egyleti működés közben, de *becsülete csak egy van* s azon, ha foltot enged, eldobni s újjal felcserélni nem lehet.

Tudomással birunk arról, épen a Mikár szavaiból, a ki az öreg honvédek békés nyugalmában ellene irányzott „ördögi machinációkat“ lát, melynek azt képzeli, ő az áldozata, hogy a központ megtagadott Mikárral szemben minden solidaritást. Ő maga mondja ezt, panaszolván, hogy „*alig látok magam körül oszlopot,*“ „*magam állok már is.*“

Szegény, betegsége miatt nem képes felfogni, hogy ingoványba alá süllyedő épületet hiában támogat bármilyen oszlop

Áhítzik, midőn azt mondja, nem ásitozom hála után, csak *becsületet lássak,*“ olyan dolog után áhítzik, a mi körülötte meg van s a mitől épen csak az ő betegsége vonul félre, mint a vízszonyban szenvedő ember a víztől.

Mélyen Tisztelt Bizottság! Mi nem így óhajtjuk az ügy fejlődését, a hogy a központi bizottság érdemes elnöke tervbe veit félrevonulásával cselekszi.

Mi azt óhajtjuk, hogy a nemes és tisztos gárda együtt maradjon s Mikárnak pihenő idő adásával jövőre még inkább megtalálja a központ az alkalmat a szegény honvédek sorsának enyhítésére, a hazafias szellem ápolására és ébrentartására.

Hazafiúi üdvözlettel

Kolozsvárt, 1893. augusztus 29-én.

A Történelmi Lapok szerkesztősége.

Gróf Batthyány Kázmér a függetlenségi nyilatkozatról.

A „Budapesti Szemle“ f. évi júniusi és júliusi füzetében érdemes veteránunk, Toth Lőrincz, gr. Batthyány Kázmérnak, Magyarország 1849-diki külügyminiszterének emlékiratait ösmerteti s abból egész részleteket is közöl.

Ezen körülményből, amaz óhajunk kifejezése mellett, hogy vajha az emlékiratot egész terjedelmében birhatnánk, a történelem érdekében szükségesnek véljük közölni azt, a mit Magyarország volt külügyminisztere a függetlenségi nyilatkozatról s annak létrejötté körülményeiről ír. Nem tesszünk itten azokhoz semmi megjegyzést, miután azokat csak adatgyűjtés céljából közöljük. Írója magas állásából kifolyólag azonban így is, mint adalék, kiváló fontosságúak azok.

Ennek előbocsátásával lássuk szóról-szóra a jelzett részleteket.

„Nem akarok, — írja gr. Batthyány Kázmér, — az ápril 14-diki merénylet vizsgálatába bocsátkozni, ennek

törvényességét illetőleg. Hogy egy nemzetnek elévülhetlen joga van megszabadítani magát egy törvénysértő hatalomtól, — ez ma már oly egyszerű igazságnak tekintetik, melyről föl kell tenni, hogy azt egy alkotmányos érzelmű ember sem vonja kétségbe. Az előbocsátott állítást kétségtelennek véve, természetesen következik, hogy az ápril 14-diki merénylet érvényessége egészen attól függ, vajjon a magyar nemzet teljesen és törvényesen képviselve volt-e a debreczeni országgyűlésen? s ha volt, vajjon képviselői föl voltak-e jogosítva ily végső rendszabályra a nélkül, hogy illető megbízóikat az iránt megkérdezték volna? s vajjon, ha jogosítva voltak, jelen volt-e a képviselők „országgyűlést képező“ elegendő száma akkor, midőn e határozat véglegesen meghozatott? Ezek oly pontok, melyeket én biztosan megállapíthatóknak nem mernék az érvényesség vagy érvénytelenség tekintetében. De ezt nem tekintve, én az ápril 14-diki határozatot a legpolitikátlanabb, legidőszerűtlenebb, leghaszontalanabb, legszétlenebb, legvégzetesebb és legerőszakosb rendszabálynak tekintem, melyet valaha hozott egy törvényhozó gyűlés, melyet nem parancsolt semmiféle szükség, a melyre hasonló fontosságú vakmerő tényt alapítani lehetne Valóban az csak pusztá majmolása volt az amerikai Egyesült államok függetlenségi nyilatkozatának, de egészen különböző körülmények között s minden legkisebb tekintet nélkül akár Magyarország földrajzi helyzetére, akár lakosságának hagyományaira, szokásaira és jellemére.“

Ezután tömör érvekkel indokolja gr. Batthyány Kázmér fenti véleményét a függetlenségi nyilatkozatról. Érveléseiből átvesszük a következőket:

„Az ápril 14-diki határozat politikátlan vala, mert szükségkép elzárt bennünket attól, hogy Ausztriával sikeres alkudozásokba bocsátkozhassunk a jó szerencse változásának esetére s inkább arra szolgált, hogy barátainkat elidegenítse s ellenségeinket engesztelhetlenekké tegye. — — — A kúlhatalmak egyike sem mutatott nagyobb rokonszenvet ügyünk iránt, de ha egyik vagy másik a barátságosabb hajlamú európai kabinetek közül kedvet érzett volna is, győzedelmes hadjáratunk után, erkölcsi támogatásban részesíteni bennünket, ezentul kénytelen volt, ily határozat hozatala után, a köznapi eszélyességet s óvatosságot tartva szem előtt, várakozó politikát követni.

„Az ápril 14-diki határozat időszerűtlen is volt, mert egy kétes harcz kellő közepén valánk, mely sikerre, de bukásra is vezethetett. A nép és a hadsereg lelkesülése nem lehetett már nagyobb, mint volt ez időben s biztosan mondhatni, hogy nem volt szüksége ilyen rendszabály általi ösztönzésre. — — —

„Haszontalan rendszabály is volt, mert valóban semmi sem függetlenebb, mint egy a törvény, alkotmány védelmére felfegyverkezett nemzet. Csak győznünk kellett s függetlenségünk nem leendett vita tárgya; s ha legyőztünk, a megelőző nyilatkozat csak arra szolgálhatott, hogy helyzetünket rosszabbá tegye, mert Ausztria mindenkor okul használta volna azt föl arra, hogy úgy bánják velünk, mint leigázott néppel.

A határozat esztelen volt, mert Ausztriát a legvégsőbb erőfeszítésre ösztönözte, hogy föntarthassa politikai életét. A legvégzetesebb volt, mert az orosz interventióra vezetett,* melyet a külföldi kormányok talán megakadályoztak volna, — — csak a védelemre s törvényes jogaink fentartására szoritkoztunk volna.

„Végre az ápril 14-diki határozat a legerőszakosabb volt, mert a nemzet valódi érzelmei ellenére hozá-

*) Ez téves föltevés, mint a lapunk múlt évi 12. és 13-dik számaiban közölt hivatalos okmányok igazolják. Kézlő.

tott meg, — — — a nemzet képviselőinek egy töredéke által, melynek szavazatát csak megfélemlítés, megfélemlítés és mondhatni rászédéssel lehetett megnyerni.

„Biztosan lehet bevallani, hogy az ez alkalommal jelen volt képviselők többsége meggyőződése ellen cselekedett, abban a téves véleményben, melyet Kossuth hívei gondosan terjesztettek, hogy a hadsereg óhajtja a függetlenségi nyilatkozatot. Igaz, hogy Kossuth igen fogékony volt csalódásokra, de csalódása ez esetben csakugyan túlságosan nagy volt, ha azt képzelte, hogy a hadsereg véleményét alaposan kivette e tárgyban, mert az egyetlen lépés, melyet e részben tett, abban állott, hogy kipuhatolja néhány vezértiszt hajlamait s illúzió daczára is észre kellett vennie, hogy Görgey és sok mások, a kiket kikérdezett, idegenkednek a rendszabálytól s ezt vagy nyíltan tudtára adták, vagy tartózkodtak határozott véleményadástól a tárgyra nézve. Klapka, Damjanich és Perczel voltak, úgy tudom, azok a hadi tisztok, kik helyeselték azt. Kossuth a gödöllői kastélyba érkezve, április 7-én fölszólította Görgeyt, hogy adjon őszinte véleményt a tervezett rendszabály felől; Görgey erősen intette őt, hogy azt ne hozza elő, mert az kétségkívül rossz benyomást tesz a hadseregre. Aztán megálltak az erkélyen, hogy a kastély előtt elvonulva lássák a Damjanich-féle 3-dik hadtestet, mely az az előtti napon oly lényesen kitüntette magát Izsaszegnél. Damjanich, a ki jovialis legény volt, szerette a napsugárt s egy pohár jó italt reggeli mars közben, ekkor történetesen igen víg kedvű volt. Meglátva Kossuthot, hangos éljént kiáltott „Magyarország kormányzójának.“ A csapatok természetesen követték szeretett vezérök példáját, lelkesülve folytatták az éljenzést, midőn a kastély előtt elvonultak, a nélkül, hogy világosan tudták volna, tulajdonképen miről van szó. Kossuth, midőn az erkélyt elhagyta s visszament a szobába, a hol előbb tárgyalták a kérdést, újra fölvetette azt s Görgey vállára tevéen kezét, ezt mondá: „még is megteszszük.“ — Görgey szokott zárkózottsága szerint hideg hallgatásba merült s többé szó sem volt a tárgyról. A mi az alsóbb tiszteket illeti, egyik sem volt megkérdezve, a mint tudom s a híres nyilatkozat, a helyett, hogy lelkesüléssel idvezeltetett volna, a középponti hadseregről, legkevesebbet mondva, közömbösen s az erdélyi hadseregről pedig az elégtelenség morájával fogadtatott.

„A legbefolyásosabb kormányférfiak, mint a kormánybiztosok s a magasb közhivatalnokok sem voltak értesülve, hogy ily rendszabály van készülöben. A tervet valóban csak az elnök személyes párthiveiből álló koterria vagy klikk főzte ki, oly emberek, kiknek társadalmi állása majdnem nulla volt s kiknek befolyása az elnökre éppen nem tetszett a nagy közönségnek s gyakran róvatott meg igen kemény kifejezésekben. Ez emberek igen jól tudták, hogy e rendszabály csak megtévesztéssel vihető keresztül, melynek fölhasználására Kossuth az ő fölbújtások által és személyes elkeseredés indokából*) bocsátkozott le. Ezért elhitette az országgyűlés könnyenhívóival nemcsak azt, hogy a „nyilatkozatot“ a hadsereg követeli, hanem azt is, hogy a nyugoti hatalmak csak e nyilatkozatra várnak, hogy Magyarországot független államnak elismerjék, sőt hogy javunkra interveniáljanak. Pedig ez állításban egy szó sem volt igaz s az teljesen alap nélküli volt. Tehát szükségképen úgy kell azt tekinteni, mint vagy készakarva történt meghamisítását a tényeknek, vagy mint a legnagyobb illúziót, melyet az elnök költői képzelődése valaha megengedett magának — — —“

*) A békepárt ellen.

Közlő.

Ennyit vélünk szükségesnek közölni a gr. Batthyány Kázmér emlékiratainak közzölt részéből ez első rendű fontosság kérdés megvilágosításához adalékul S miként már kijelentők, tartózkodunk ezúttal minden észrevételtől.

A ki csak futólag is foglalkozott ezen kérdéssel, rögtön, az első átolvasásra meg fog győződni a közzölt adalékok fontosságáról és súlyáról. Ezeket, ha azzal behatóbban akarnak foglalkozni, utaljuk Kossuth „Irataim“ II. kötete 273—277. s Viddini szózata 15—16., Görgei „Mein Leben und Wirken in Ungarn“ című műve II. kötet 9—12 s 104—106, Klapka „Memoiren“-je 156—157. s „Emlékeimből“ című műve 128—130, Horváth „Magyarország függetlenségi harczának története“ című műve második kiadása, II. kötet 429—435 s 451—460. Kemény Zsigmond „Forradalom után“ című műve 180—184., Beksich „Kemény Zsigmond, a forradalom s a kiegyezés“ című műve 114—121., Irányi erre adott „Megjegyzések“ című válasza 11—16. s Kovács Lajos „A békepárt a forradalomban“ című műve 80—89-dik lapjaira. Ezekben megtalálандják a szükséges adatokat.

Hegyesi Márton.

A vértanuszobor bizottság ülése Aradon.

Salacz Gyula polgármester elnöklete alatt ott voltak: Institoris Kálmán, Parac István, Barabás Béla dr., Schuster Illés dr., Boros Vida, Bing Vilmos.

Elnök bemutatta a szobor leleplezési ünnepélynek történetét, melyet a bizottság megbízásából Szöllőssy Károly irt meg igen ügyesen és helyes beosztással. A nyomtatási munkálatot Gyulai István könyvnyomdája végezte nagy csinal s a tárgynak megfelelő díszes külsővel állítván elő a megrendelt 800 példányt. A könyv első lapján ott van nagy alakban az a fénykép, a melyet Ravasz Imre vett fel abban a pillanatban, midőn a szoborról a lepel lehullott.

E díszes munkálát 800 példányban kiállítva, belekerült összesen, a Szöllőssy Károly részére megszavazott 100 frt tiszteletdíjjal együtt 465 frt 32 krba, melyet a bizottság kiutalványozott.

A könyvek meg fognak küldetni valamennyi törvényhatóságnak és nagyobb városnak, a meghívott és megjelent kiváló vendégeknek, Aradváros törvényhatósági bizottsági tagjainak, a helybeli összes egyletek, könyvtárak, iskolák és társulatoknak, a budapesti lapoknak s a helybeli sajtónak.

A megmaradt példányok 50 krért áruba bocsájtanak s a kik ezt megszerezni óhajtják, a polgármesteri hivatalban ez árért átvehetik. A befolyó összeg a szobor fenntartási alapja részére fordittatik.

Szóba került ezután a vértanuk kivégeztetési helyének kisajátítási ügye, mely célra a város pénztárába már tete-mes összeg gyűlt be. Ugyanis a nagyváradi jogakademia ifjuságának gyűjtése kitesz 1547 frt 25 krt, Szolnokról érkezett mintegy 150 frt, dr. Barabás Béla mint a hetes bizottságtól fenmaradt összeget beszolgáltató 109 frt 50 krt. Mindezek kamatostól együtt ma 1841 frt 90 krt tesznek ki, mely valószínűleg elég lesz arra, hogy 2 kataszt. holdnyi terület a kivégzési téren megvásároltassék.

Mint hogy az ez ügyben eddig az aradi honvéd-egylet és az ifjuság által már évekkal ezelőtt megtett lépések célra nem vezettek, így az ügy elintézésével Salacz Gyula polgármester lett megbizva, ki ezt készséggel magára vállalta.

Igen fontos tárgyat képezte a szoborbizottság ülésének a vértanuk emlékszobra köré készitendő vasrács kérdése. Itt az ideje, hogy ez valahára elkészüljön és ne szurjon szemet

minden idegennek az a hanyagság, mely okozója a szobor környéke disztelenségének.

Ezen is lesz nemsokára segítve. A polgármester vállalta magára, hogy a szobrot mihamarább diszes rácozat fogja körülvenni, melyre pályázat lesz hirdelve, azon feltevésben, hogy lesz arravaló aradi iparos, a ki e rácskerítést mint remekmunkát fogja elkészíteni. — A kerítés csak alacsony lehet, nehogy az őszhang rovására essék, valamely magasabb kerítés készítése.

Mosť aztán remélhetjük, hogy legkésőbb tavaszra, a a szobor környéke teljes rendben és kellő díszben fog állani.

Végül a polgármester azon véleményének adott kifejezést, hogy a szoborbizottság az eddig végzett teendőikkel feladatának teljesen megfelelvén, fejezze be működését s jelen tené ki feloszlását. De a bizottság tagjai nem osztották a polgármester felfogását, mert minden munkát nincs még befejezve s addig a bizottságnak kötelességei vannak, míg a vasrácozat is el nem készül.

Több jelentéktelenebb tárgy előadása után az ülés véget ért.

Honvéd-egyletek köréből.

A központi bizottság átirata.

Tisztelt bajtársak!

A kolozsvári honvéd-egyesület felszólítást intézett az ország honvéd-egyesületeihez, hogy a budapesti közp. választmány által f. évi szeptember hó 2-ára Budapestre kitűzött országos 1848—49-es honvédgyűlés ne itt, hanem Szegeden tartassék.

Mint hogy a központnak tudomása nem volt(?) arról, hogy Szeged város új polgármestere a haza függetlenségeért küzdött honvédek Szeged város falai közt szinte magyar szívesseggel fogadja; ennél fogva, de főleg még azért sem tartá tanácsosnak a fővárosból tervezett eltávozását, mert jelenleg az összes honvéd-egyesületek, de főleg azok végrehajtó közege, a központi választmány létének kérdése forog szőnyegen! (?)

E közös organum nélkül pedig honvéd-egyesületeink zerusokká súlyednek, az összetartó kapocs megszűnővén köztűnk.

Nem szándékosan, de kétségtelenül az 1848—49-es honvédügy kárára, egyesületeink szétrobbantására törnek azok, kik tömör sorainkba úszköt vetnek! s ha ez sikerül, nem lesz erő, mely ezentul az 1848—49-es honvéd-egyesületeket összehozza.

Az izgatás, honvéd-egyesületeinknek egymás elleni úszitása, nem hazafias törekvés! óva intünk honvédügyünk legszentebb érdekében minden bajtársat s honvéd-egyesületet, hogy a kolozsvári honvéd-egyesület által tévesen, nem elég óvatossággal kivetett lépre ne menjenek, ez szétmállást, szétzüllést eredményezze!

A kinek a központ eljárása ellen kifogása van s ebben sérelmet lát, azt közösen Budapesten, az 1893. szeptemberben tartandó közgyűlésen megbeszélhetjük, orvosolhatjuk; míg egy másutt netán tartandó közgyűlés a központi választmány jelenléte nélkül mi kötelező határozatot sem hozhat.

A kinek tehát az 1848—49-es honvédügy szívének fekszik, az csakis a Budapesten, szeptember 2-án tartandó közgyűlésen jelenhet meg, másutt sehol.

Utólag tapasztaltuk azt, hogy a kolozsvári honvéd-egyesület határozatához igen sok kétség fér, mert azt Szabó Sámuel közhonvéd(!) mint elnök és Kuskó István ismeretlen(!), nem is honvéd, mint jegyző irták alá; a rendes elnök, Inczedy Samu ezredes és Sárkány Ferencz, hadnagy, mint jegyző, hiányoznak.

Figyelmeztetnünk kell azonban — több helyről beérkezett megkeresés folytán — hogy a gyűlés napja ez évi szeptember hó 5-re tétetik át, a küldöttek fogadása s az előértekezlet ennél fogva szeptember hó 4-én fog történni.

Kelt Budapesten, 1893. aug. 14.

Degré Alajos,

1848—49-diki országos honvéd-egyesület központi biz. elnöke.

Vavrik Endre,

kp. biz. tag.

Balog Sándor dr.,

bizottsági tag.

Mikár Zsigmond,

jegyző.

A központi bizottság aug. 22. gyűlése. A honvédegyesületek országos központi választmányának kedden *Balogh Sándor* elnöklete alatt ülése volt, amelyen határozottan kimondották, hogy az országos honvédgyűlés szeptember 5-ikén Budapesten lesz. Az elnök jelentése szerint eddig huszonnégy egyesület Budapest, öt pedig Szeged mellett foglalt állást, de az utóbbiak közül a szaboles- és turoczmegyei egyesületek is Budapest mellett nyilatkoztak. (A szabolesmegyei nyilatkozatot lásd lapunk mai számában. E számoknak ellenkezőjét szintén.) A minisztereink a költségek fedezésére 800 frtot utalványozott. Szeged város polgármesterének a bizottság levélben fogja megköszönni a szives meghívást és egyszersmind ki fogja fejteni azokat az okokat, amelyek miatt ott meg nem lehetett a gyűlést tartani. Végül megállapították az országos honvédgyűlés napirendjét s kijelölték erre az alkalomra a bizottságokat. Az ülés elején felolvasták *Degré Alajos* levelét, a melyben kijelenti, hogy elnöki tisztségéről lemond. A választmány nem hajlandó *Degré* lemondását elfogadni és elhatározta, hogy *Balogh Sándor* és *Belágh Imre* felkéri *Degrét*, hogy addig, míg az országos honvédgyűlés elnököt választ, maradjon meg elnöki székében.

A kolozsvári honvéd-egylet aug. 20-án, 22-én és 27-én tartott gyűléseiben tárgyalta a központi bizottság reávonatközö átiratát. Elhatározták, hogy visszautasítják a központi bizottság ama méltatlanul gyanúsító és sértő kifejezését, mintha az egylet a központ ellen tévesen nem elég óvatosan *lépet vetne*, hogy a honvédügy szétmállást, szétzüllést eredményezzen. Ilyen gondolat soha meg nem fogamzott az egylet kebelében s ilyet fel tenni az egyletről senkinek joga nem lehet, legkevésbé a központnak.

Megbotránkoztatta a tagokat az is, hogy a központ kétségbe vonja az egyesület határozatának jogosultságát. Konstatálják, hogy azt jóhiszeműleg nem teheték, mert: 1. a jul. 22-iki közgyűlésről a választások a lapokban közzététettek. 2. Mert a közgyűlés után egy hétre az elnök az új választást a központnak bejelentette. 3. Mert az aug. 7-én ajánlva a közp. bizottságnak felküldött levél az elnök és a titkár aláírásán kívül el volt látva az egylet mind-ama két pecsétjével, melyek lenyomatai a központban az egylet korábbi iratain megvannak. 4. Mert az aug. 12. vál. gyűlésből a választmány külön ajánlott levélben bejelentette megalakulását.

Mindezek fejében, daczára, hogy *Inczedy Samu* ezredes még a „Budapesti Hirlap“ aug. 16. számában is kijelentette, hogy mint tiszteletbeli elnök a tényleges elnökségről lemondott, *Mikár Zsigmond*

mindezek tudatában még is ezimére írta az aug. 14-én kelt s 18-án czimezett s postára adott köriratot.

Ezekből kifolyólag és számbavéve a többi honvéd testületek nyilatkozatait is, a honvéd egyleteknek az alábbi köriratot intézi lapunk utján.

Kezves Bajtársak!

A kolozsvári honvéd-egylet felkéri a társ-egyleteket, hogy a szept. 4-dikén Budapesten tartandó értekezletre képviselőket multhatatlanul sziveskedjék küldeni, hogy tiltakozhassunk a központ eljárása ellen s megakadályozzuk, hogy ott jelenlétünk nélkül törvénytelenül gyűlésezve, nevünkben határozatokat hozzanak.

A honvéd-egylet választmánya.

A központi választmánynak pedig az alábbi átiratot küldötte:

Az Orsz. Honvéd-egyesület Mélyen Tisztelt Központi Bizottságának
Budapesten.

Alólirt honvédegyleti választmány sajnálattal értesült a Központi Bizottságnak augusztus 14. köriratából, hogy a legilletékesebb helyről, Szeged város hatóságától eredő czáfolatok daczára, még mindig ragaszkodik közelebbi közgyűlésünknek Szeged helyett Budapesten tartásához.

A m. é. közgyűlés Szegedre vonatkozó határozatát a központi bizottságnak kötelessége teljesíteni s ha nem teszi, törvénytelen álláspontra helyezkedik, még pedig most már Szeged felvilágosítása után nem *tévedésből*, hanem öntudatos szándékkal.

Ez által önmaga a központi bizottság, melynek mint ideiglenes megbizottnak és végrehajtó testületnek bölcs mérséklettel és körültekintéssel kellene ügyünket vezetni, idéz elő izgatottságot közöttünk s válik okozójává mindama kellemetlen fejtegetéseknek és surlódásoknak, melyekért felelősséggel egyedül ő tartozik s melyeket méltatlan gyanusítással és ráfogásokkal senki másra nem háríthat.

Férfiass határozottsággal vissza kell utasítanunk a központi bizottság aug. 14. köriratában foglalt ama gyanúsító sérelmet, mely egyletünk ellen irányulva, így szól:

„Utólag tapasztaltuk azt, hogy a kolozsvári honvéd-egyesület határozatához igen sok kétség fér, mert azt Szabó Sámuel, mint elnök és Kuskó István, mint jegyző, irták alá. A rendes elnök, Inczedy Samu, ezredes és Sárkány Ferencz hadnagy, mint jegyző, hiányzanak.“

A központi bizottságnak *nincs joga* a mi szervezkedési belügyeinkbe beleavatkozni, azt ilyen alakban elbírálni és rendes közgyűlésünkön megválasztott hivatalnokaink megbízatását kétségbe vonni épen egy általános hitelre igényt tartó köriratban, a melyet a fogalmazó jegyzőn kívül országos tekintélyű férfiak is aláírnak.

Fentartjuk magunknak s ezt előre be is jelentjük, hogy közelebbi közgyűlésünkön a központi bizottság ezen

eljárása felől s törvényes hatáskörének átlépése miatt, *indítványt fogunk betérjeszteni.*

Kolozsvárt, az 1893 aug. 23-án tartott gyűlésből.

A honvédegylet igazgató-választmánya

A Budapestre felránduló vidéki bajtársak az értekezlet helye és idejére nézve felvilágosítást nyerhetnek a Károly-köruton, sarok épületben levő 1848—49-es emléktárgyak kiállítási helyiségében, Kreith Béla gr. főrendezőtől.

A brassómezei honvédegylet nyilatkozata.

Férfiass, szép szó az, a mit a brassói honvédegylet a központ ellen nyilvánít. Brassómezei 1848—49. honvéd-egylete folyó évi augusztus 13-án tartott választmányi üléséből a következő határozatát küldötte:

„Az 1848/49-es honvéd-egyletek országos központi bizottságának

Budapesten.

Ez évi országos közgyűlésünk megtartására vonatkozó f. évi július hó 7. és 29-éről keltezett kétrendbeli köriratára — mai napon tartott választmányi gyűlésünk határozatából — van szerencsénk kijelenteni, hogy idei közgyűlésünket — hűn és következetesen m. év júniusán Budapesten tartott országos közgyűlésünk határozatához ragaszkodva — Szeged városában akarjuk megtartani és képviselőinket csakis Szegedre fogjuk küldeni, mert:

1-szor. Az országos közgyűlést tartjuk hivatva arra, hogy ez ügyben határozzon.

2-szor. Mult évi közgyűlésünk egyhangulag azt határozta 1892. évi június hó 14-én Budapesten, hogy az 1893. évi országos közgyűlés nem Brassóban, hanem Szegeden tartassék meg és ezen határozata kötelező az összes honvéd-egyletekre, annál inkább — a csak végrehajtó tiszt helyesítésére hivatott központi választmányra nézve, és ezen határozattal egyetértett akkor a központi bizottság, mely sem az előkészítő bizottságban, sem a közgyűlésen ez ellen fel nem szállott, tehát elfogadta.

3. Nem fogadhatjuk el a központi bizottságnak Szeged város közönsége ellen intézett — mondhatni hazafiatlansággal vádoló — azon állítást, hogy meghívást és értesítést nem kapott; kapott a szegedi honvéd-egylet rendkívüli közgyűléséből, kapott Szeged város közönsége nevében Szeged városa polgármesterétől és megkapta Szeged város tanácsa ülésének jegyzőkönyvét, ezek mindnyájan hazafias lelkesedéssel nyilatkoznak a honvéd közgyűlést igaz magyar vendégszeretettel kebelökben elfogadni.

4. Visszautasítjuk a központi választmánynak azon állítását, hogy a fővárosban gondosabb elszállásolásban részesülnek a közgyűlésre megjelentek. Sajnosan és *arczpirulással* kellett ennek ellenkezőjét tapasztalunk a budai honvéd-szobornak leleplezési ünnepén, láttuk az állítás ellenkezőjét minden eddigi közgyűlés alkalmával, midőn nemhogy a honvédek elszállásolásáról, hanem a közgyűlés megtartására szükséges helyiségről sem volt gondoskodva, kénytelenek voltunk vendéglőről-vendéglőbe vándorolni, a míg sikerült egy koresmai helyiségben megtartani

a közgyűlést, nem akarjuk tehát bajtársainkat — a székvárosban már annyiszor tapasztalt kellemetlenségnek ez uttal is kitenni, és ezen esetnek ismétlésétől ma annál inkább tartanunk kell, mivel a központi választmány f. év július 7-én kelt körlevelében nyíltan bevalja, hogy a tanácskozási teremről előre biztosan gondoskodni nem lehet, a gyűlés valamint az előértekezlet és igazolás helyét utólag fogja tudatni.

5. Visszautasítjuk a központi bizottságnak — a honvédügy méltóságát sértő — amaz argumentumát, hogy *ellenséges aknamunkát* végeznek a honvédek a központi bizottság fennállása ellen, mi ilyesmit nem ismerünk, ilyesmit csak oly egyén gondolhatott ki, ki a 48—49. és honvédség körében az egyetértést, a bajtársi szeretetet és tiszteletet megzavarni igyekszik; a ki így informálta a központi bizottságot feleljen meg *becsületével* a közgyűlés előtt, ne féljen a hazafias provinciális városban tartandó közgyűléstől, *ne bujjék* a székvárosban tartandó *betegeskedő tagok háta mögé*.

Ezen indokok által vezérelve együletünk Budapestre képviselőket nem küld és a közgyűlésnek itten való megtartása ellen határozottan tiltakozik.

A brassóvármegyei 1848—49.-es honvéd-egyletnek 1893. évi augusztus 13-án megtartott választmányi üléséből.

Jeszenszky István,
honv. egy. elnöke.

D. Otrobán Nándor,
biz. tag.

Duka Ferencz,
biz. tag.

Az aradi honvéd-egylet

határozata az országos honvédgyűlés hol tartása iránt.

Augusztus 21-én tartotta meg e nagyfontosságú kérdésben az aradi honvéd-egylet választmányának ülését, melyen jelen voltak: Lukácsy Miklós elnök, Schenovitz Frigyes tb. elnök, Gruber Ede alelnök, Büky József, Tiszti Lajos, Simay István, Jankay József, Kosztolányi Károly, Szentpétery Antal, Persa Ede, Egenhoffer Antal, Hoschek Ferencz, Szelecsán György, Venczel Mihály. A jegyzőkönyv vezetésével Jankay József, annak hitelesítésével Büky József és Simay István lettek megbízva.

Elnök Lukácsy M. előbb felolvastván a honvéd-egyletek központi választmányának három leiratát, melyben (természetesen a saját érdekükben) arra igyekeznek végtelen nyomoruságos érvekkel rábírnai az aradi honvéd-egyletet, hogy ne Szegedre, hanem Budapestre küldje képviselőit, vagyis járuljon hozzá: hogy az 1892. június 14-én hozott országos honvédgyűlési határozat törvénytelen kijátszásával, az ez ideig honvédgyűlés Budapesten tartassék meg. Ezután fölolvasta a kolozsvári és nyiregyházi honvéd-egyletek átiratát, melyben ezek a bajtársakat föl szólítják, hogy kárhóztatva a központi választmány eljárását, mondják ki a többi honvéd-egyletek is: miszerint Szegeden kívánják a gyűlést megtartani.

Elnök ezután bejelenti, hogy ő már előzetesen is, a választmány utólagos jóváhagyása biztos reményében tudára adta az illető központi bizottságnak, hogy az aradi honvéd-egylet semmiféle körülmények között nem képviselteti magát Budapesten, hanem Szegeden. S erre nézve következő általa fogalmazott, a központi választmányhoz intézendő határozati javaslatot terjeszti elő:

Az 1848⁸/₉-iki honvédek
tekintetes központi országos Bizottságának
Budapestén.

Egyidejűleg válaszolunk 1893-iki évi július 7-ről, július 29-ről, és augusztus 14-éről keltezett becses körirataikra, melyekkel együletünket is a folyó évi szeptember 2-án illetve szeptember 5-én Budapesten megtartani célzott országos honvédgyűlésre meghívni sziveskednek.

Ismételten, s az ügy komolyságát megillető figyelemmel olvastuk az indokolásokat, melyek oda irányozottak, hogy megértsék velünk, miszerint az országos központi bizottság csakis az 184⁸/₉-iki honvédség helyesen felfogott érdekei előmozdítására törekszik akkor, midőn a ezen évi országos honvédgyűlést nem Szegeden, hanem Budapesten kívánja megtartatni.

Mindezek dacára azonban, sajnálatunkra ki kell jelentenünk, hogy az érvelések egyike sem volt képes reánk oly erővel hatni, hogy meggyöngítse ítéletünket azon kötelesség-mulasztással szemben, melyet a tekintetes központi Bizottság, mint az országos honvédgyűlések határozatainak végrehajtó közege ezen alkalommal kifejteni megfelelőnek találta.

Ez oknál fogva, — nehogy a jelen esetből a jövőre való tekintettel bárminemű következtetés levonattathassék, s az országos honvédgyűlések határozatai a központi bizottság önkényű eljárásának esetleges eszközeivé válhassanak, — ragaszkodunk az országos honvédgyűlésnek 1892-ik évi június hó 14-ik napján Budapesten meghozott határozatához, s az ezen évi országos honvédgyűlésnek Szegeden leendő egybehívásától el nem térünk.

S a midőn ezt becses tudomására juttatjuk, egyidejűleg azt is kijelentjük: hogy ha azon általunk nem várt esetben, hogy ezen közgyűlés ennek megtartására illetékelen tényezők által Budapesten mégis létre jönne, az ott meghozandó határozatok érvényessége ellen már előre is tiltakozunk.

Kelt az 184⁸/₉-iki honvédek aradi együletének 1893-ik évi augusztus 23-án megtartott választmányi üléséből.

A választmány egyhangú tetszés és helyesléssel fogadta s tette magáévá e határozatot, melyet az „Arad és Vidéke” útján az ország összes honvéd-egyleteinek megküldött. — Kimondatott végül, hogy a központi választmánynak erre adandó válasza s egyáltalában kövendő eljárása szerint teendi meg az aradi honvéd-egylet is hazafiai s az 184⁸/₉-iki honvédséghez egyedül méltó további lépéseket.

Más tárgy nem lévén napirenden, elnök az ülést fölslaztatta.

A szabolcsmegyei honvéd-egylet nyilatkozata.

A szabolcsmegyei honvéd-egylet aug. 14-én lapunk zárta után egy másik átiratban kérte a bajtársakat Szegedhez való csatlakozására. Ujabbán a következő felhívást teszi közzé:

A szabolcsmegyei 48—49-es honvéd-egyesületnek 1893. aug. 20-án Nyiregyházán tartott közgyűlésében, elnöki előterjesztés folytán — *határozatott*: a központi bizottságnak, mint végrehajtó közegnek azon tényét, hogy a múlt évi június 14-én B.-pesten tartott országos közgyűlés határozatától eltérőleg, a f. évi rendes országos közgyűlést önkényileg nem Szegedre, de B.-pestre hívta össze — jogtalanul nyilvánítja s azon magát képviseltetni nem óhajtja. A miatt pedig: Mert a központi bizottság eme jogtalan eljárása támogatására, valótlannak bizonyult indokokat használt fel: továbbá: mert azok a múlt évi június hó 14-én B.-pesten tartott országos közgyűlés jegyzőkönyvének 6-ik pontja alatt bevezetett határozatával is ellentétben állanak. Végre: mert ezen határozat azon rendelkezése, hogy Szeged város polgármesterének vendégszerető hazafias szives meghívásáért köszönet nyilváníttassék, maig végrehajtva nem lett, — megbotránkozását fejezi ki: mely elszomorító tény s mulasztás, a honvédség egyetemének erkölcsi reputációját sérti.

Utasítja ennél fogva küldöttjeit, hogy esetleg szükség esetén az előértekezleten B.-pesten megjelenjenek, hol is a többi bajtársak közreműködésével a közgyűlés meg nem tartása kimondassék, a központi Elnökség pedig, a közgyűlés határozatához képest, a közgyűlésnek még e f. évi október havában Szegedre leendő összehívására s Szeged város tisztelt polgármesterének e részbeni értesítésére utasítsassék. Végre oda liassanak, hogy mindazon okok, a melyek eddigelő a 48—49-es honvédség körében, a nyugodt egyetértés s bajtársias kölcsönös tiszteltet s szeretet megzavarásának forrását képezik, eltávolíttassanak; mi végből a központi bizottság szervezetét illetőleg, az alapszabályok módosíttassanak.

Mely határozatnak az összes honvéd-egyletekkel leendő közlésére elnök és jegyző utasíttatik.

Krúdy Gyula,
egyl. elnök.

Ennek hitelességét is kétségbevonja a központnak aug. 22. határozata.

A kecskeméti honvéd-egyesület választmányának f. évi aug. 20. án tartott ülésében vonatkozással a honvéd-egyletek központi választmányának három rendbeli határozatára, mely szerint a f. évi országos honvéd-gyűlés szept. 5-én Szeged helyett Budapesten lenne megtartandó, s tekintettel a kolozsvári és nyiregyházi honvéd-egyletek átirataira, melyekben a központi választmány fenntebb érintett cselekményét határozottan helyteleníti: — a fent elől nevezett választmány határozatilag egyhangulag kimondta, hogy mivel az országos honvéd-egyletnek központi választmánya az országos honvéd-gyűlésen 1892. június 14-én hozott határozatának megváltoztatásához jogosítvánnyal nem bír, ebbeli cselekményét a maga részéről is jogtalan beavatkozásnak nyilvánítja s egyszersmind semmisnek tekinti, kijelentvén egyidejűleg: hogy a honvéd-egyletek azon csoportjához csatlakozik, a mely a folyó évi orsz. honvéd-gyűlést, Budapest mellőzésével, Szegeden kívánja megtartani. Ebből kifolyólag önként következik: hogy a kecskeméti honvéd-egyesület a Budapestre kitűzve levő orsz. honvéd-gyűlésen magát képviseltetni nem fogja. A honvéd-egyleti választmány megbízásából közli *Kressák Pál*, egyl. jegyző.

A honvéd-gyűlés hol legyen?

Budapest mellett nyilatkozott:

1. a váci, 2. a hevesmegyei (Eger), 3. a mosonmegyei, (Magyaróvár), 4. a kassai, 5. a soproni honvéd-egylet, 6. a szombathelyi.

Szeged mellett nyilatkozott:

1. a deési, 2. a bajai, 3. a hódmező-vásárhelyi, 4. a zentai, 5. a Székely-Üdvarhely városi és megyei, 6. Nyiregyházi, 7. somogymegyei (Kaposvár), 8. jászberényi, 9. a nagy-körösi, 10. a kolozsmegyei és kolozsvári, 11. az aradi, 12. a torda-aranyosmegyei, 13. a brassói, 14. a máramaros-szigeti, 15. a győri, 16. a losonczi, 17. a szegzárdi (Tolnamegye) 18. a rikán belöli, 19. az ungvári, 20. a szegedi honvéd-egylet.

A multkor azért nem közöltük e névsort, hogy ne adjunk okot Mikárnak apprehendáló levelek küldözgetésével okozható alkalmatlanságokra. Megküldtük azonban a nyilatkozó honvéd-egyleteknek sokszorosítva. A névsor közlésének elmaradása a központnak ismét egy tévedésre szolgáltatott okot. A központ 24-et Budapest mellett(?) és csak 5-öt

Szeged mellett nyilatkozott meg. Ezek közül is a nyiregyházi honvéd-egyletet is megtéríti.

Szeretnénk hinni a központ e kijelentésében azért, mert egy komoly lovagias férfiú tette dr. Balogh Sándor. Hinnénk is, ha ezek a nevek s ezek adatai nem tanuskodnának az elnök „központi tévedése” mellett.

A budai 1848—49-iki honvéd-egylet közlebről *Krivácsy József* elnöklete alatt közgyűlést tartott, a melyen az elnök első sorban kijelentette, hogy a központi bizottság legutóbbi ülésén az egyletet elismerte. Ennek következtében elhatározta a közgyűlés, hogy a szeptember 2-án tartandó országos honvédgyűlésre a maga kebeléből négy tagot küld ki. Szóba kerülvén ezután, hogy az elaggott és munkaképtelen honvédek annyira megszorodtak, hogy a honvéd segélyegylet és a menház a bajt immár orvosolni nem elegendők, határozatba ment, mikép e kérdést az országos közgyűlésen megbeszélés tárgyává fogják tenni. Néhány csekélyebb ügy elintézése után véget ért a közgyűlés, mely az utolsó volt az egylet életében, a mennyiben legközelebb beleolvad a budapesti honvéd-egyletbe.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kossuth Lajos nevenapját e hó 25-én az ország minden részében kegyelettel megünnepezték. A fővárosban is, Kolozsváron is nagyobb szabású ünnepeket rendeztek, miken nagy közönség vett részt. Kolozsváron fényes világítás is volt. Népes társasestélyen együtt voltak a 48—49-es katonák. Ennek érdekes változata volt Kolozsvárt a gyerekek ünnepe, mely azért is szép, mert a jövőbe enged bepillantani. Erről a tudását itt közöljük.

Szép ünnepély folyt le a tegnap Deáky Albert ügyvéd belmagyar-utczai lakásán. Tizenhat éven alóli ifjak ünnepezték meg, Asztalos Pál vezetése alatt rendező bizottsággá szervezkedvén, Kossuth Lajos nevenapját. Az ünnepély délután négy órakor kezdődött. Közreműködtek rajta: Deáky Loránd és Attila, Kun Viktor, Asztalos Gizella, Asztalos Pál és Kálmán. A gyermekek boldog naivitása a hazafias kegyelet érzelmével vegyülve jelentkezik meg az ünnepélyen, melyről a rendezőség a következő sürgönyt küldötte a nagy hazafinak: „Kossuth Lajos kormányzó, Turin Neveden tanult meg olvasni a gyermek. Mi is azon tanultunk. Imánkba is zárjuk. Nem feledjük el soha” — Az ünnepély a szabadság szobor javára szép jövedelmet is hozott.

Maros-Vásárhelyen az öreg Mátyás-husár: Imre Sándor tartott szép felolvasást, üdvözlő sürgönyt küldött Kossuthnak a népes ünnepélyből. — Tordán is kegyeletesen ünnepezték, nagyobb szabású műsorral mint levelezünk értesít.

Az országos honvéd-gyűlés tárgyában hozzánk érkezett felszólalásaikkal honvéd-egyleteink elfoglalták lapunk terét sőt a lapunk zárta után érkezett közleményeket e tárgyra vonatkozólag már ki kellett hagynunk. Jövő számunkban folytatjuk közlését a kiadásra váró többi közleményeknek is s a térszűke miatt kimaradt képeket is hozni fogjuk.

Görgey Arthur a magyar szabadságharcz gyászos vezéralakja, a napokban tért vissza visegrádi otthonába Veldenből (Karinthia), a hol a nyarat eddig töltötte. A tábornok az egész nyáron irományainak rendezésével foglalkozott és most, megérkezése után egész esomó iratot adott át egy fővárosi közjegyzőnek. A esomag felső boritékán ez áll: Egy évvel halálom után bontandó föl; az alsón pedig: „Remélem, hogy az utókor igazságot fog nekem szolgáltatni, habár kortársaim ezt megtagadták.” Egyidejűleg Görgey

elhelyezte végrendeletét is, a melyben szerény vagyongáról és a szabadságharcz idejéből birtokában levő ereklyék felől intézkedik. („Független Néplap“ aug. 25. sz.)

Mikár Zsigmond és a közgyűlés. Be van adatokkal bizonyítva, hogy Mikár Zsigmond agyréme a központi bizottság elleni akna munka, az ő beteges fantáziája okozta mindazokat a sértegetéseket, a melyekkel illetik a honvédegyletek tisztos testületeit Végre odáig fejlődött a dolog, hogy míg meggyógyul, előre láthatólag megkimélik a honvédegyületet a Mikár okvetetlenkedéseitől. Első cikkünkben tájékoztatóul rövid kivonatban ismertetjük egy részét azoknak a furfangosságoknak, a miket Mikár velünk szemben is elkövetett, nekünk sok alkalmatlanságot szerzve. Tette ezt velünk, kik teljesen függetlenül működünk az ő befolyásától. *Tízzer* akkora értékben tette a honvédegyletekkel, melyeknek tisztos vezetőit valósággal gyötörte boldogtalan erőszakoskodásával. Leveleit mi a központi bizottság kívánatára lapunk borítékán készvél vagyunk közölni egész terjedelmében is sőt nagyon sok adatot tudunk produkálni, a mi meggyőzi a központi bizottságot arról, hogy nem csak a honvédek tisztos gárdáját, hanem a központi bizottság tiszteletre méltó tagjait is gyanúsította koronkint. A mit most cselekedett, az többé nem egyleti kérdés, az becsületbe vágó kérdés, a melyhez hasonlóknak annyival inkább végét kell szakítani, mert ha felelősségről volt szó, Mikár mindannyiszor félre vonult s fejét mint a strucz madár elrejtette a felelősség alól.

Kossuth ünnep az ereklye-muzeum javára. Kossuth Lajos névnapja emlék ünnepének kegyeletes emléket nyújtott Kapácsy Dezső, a ki-áló hazafi, az Emke s más kulturális testületek lelkes támogatója. A nap emlékére a kolozsvári „1848-49 országos ereklye-muzeum“ céljaira két „gyűjtő-könyvecskéje“ 100 darabból álló 10 kros szelvényeinek megvételével Egerből (Hevesmegye) 10 frtot gyűjtött, adakozni egyeskedtek: Dr. Párvy Sándor hittudor, apát-kanonok, Begovcevich Róbert címz. püspök, Töröcsik József prépost-kanonok, Foltin János prépost-kanonok, Szele Gábor fölszentelt püspök, érsek-helyettes, dr Csillagh Mór bölcsészettudor, okleveles főgymnásiumi tanár, Hám Gyula megyei főjegyző, Borhy Adám megyei árvaszéki elnök, Zalár József megyei alispán és Ladányi Antal apát-kanonok 1-1 frtot, — vagyis, összesen 10 frtot, — mely szives adományok az Ereklye-Muzeum „arany-könyv“-ében lesznek közelebből nyugtázva. Ezt a példát kövessék a jó hazafiak.

A kolozsvári honvéd-egylet választmánya aug. 22-diki gyűlésén elhatározta, hogy szept. 2-án, szombaton délután 5 órakor az iparosok főtéri palotájának nagytermében gyűlést tart. A gyűlés tárgya a szept. 4-én tartandó értekezletre felrándulók részére megbízó levelek kiállítására. Időközben indítványt is jelentettek be, melyben tárgyalni kérik, Mikár Zsigmond közp. főjegyzőnek egy Kolozsvárra küldött s a kolozsvári honvéd-egylet szellemét gyanúsító levelét.

Szerk. üzenetek.

Ország kortese Itt csakugyan helyén van a korteskedés, mert nem szabad a hazugságnak, ármánynak ezt az ügyet megszeplősíteni. Értesítéseit köszönjük. Ha lesz még folytatása a kezdetnek, sorra vesszük, mint tartalékot, egy egész csomóval együtt, mely még rendelkezésre áll. Azon ne csudálkozzék, hogy önök közt is van M. féle ember. Majdnem mindenütt van egy-egy megtévedt alak. A puritán jellemek márvány-szikláin azonban megtörik gonosz szándékuk egész ereje. Így lesz a megtántorodásban legnagyobb M-ai is.

T. Jól mondja. A léha, kapzsi, hazug szellemet ő képviseli, ennek esett áldozatául kezdettől fogva az ügy. Akna-munka csak-

ugyan létezik. Csakugyan azt ő csinálta mindig s ő csinálja egyedül most is M. úgy tett, mint a szenvedélyes gyujtogató, a kinek nem büne, hanem szerencsétlen mániája a gyujtogatás. Hogy a gyanut magáról elhárítsa, ő ordit legjobban, hogy *tíz van*, alá gyujtották az aknát. Azt a szerencsétlen korszakot, a melyről említést tesz, az ő szerencsétlen betegsége teremtette.

Szabadságharczi képek, történelmi és népies füzetek. A kolozsvári orsz. ereklye-muzeum a „Történelmi Lapok“-ban megjelent arcképek és emlékek metszvényeiből finom kártya papírra külön lenyomatokat készített s azt a Történelmi Lapok füzetével, valamint népies tárgyú füzetekkel egyetemben Kossuth és más hazafias tárgyú ünnepeken és népünnepen értékesíti. E kezdeményezés nemcsak a kolozsvári ünnepélyeken vezetett szép sikerre, hanem a vidéken is pártolásban részesült. Tordán, az Emke javára Sándor Kálmán tsvéki bíró, elnök, lelkes vezetése alatt rendezett ünnepen 500 drbot terjesztettek el a hazafiak között. A muzeum a vidéki rendezőségeknek Kossuth és más ünnepélyeken való terjesztés végett e képek és füzetekből 300 drbot küld 5 frt papír és nyomtatási árban.

A lenyomott képek és füzetek között a következő képek és füzetek vannak:

Képek: Bardócz Sándor lelkész (Schweidel és Török vértanuk gyújtatója). Budai honvéd-emlék Csoport a budai honvéd szobor leleplezésén résztvevőkből. (Inczedy Samu, Végh Bertalan ezredek, Szabó Samu tanár, Kalmán Antal főhadnagy, Bay János hadnagy, Garnisevitz Kelemen.) Csoport a Gábor Áron ágyúöntő műhelyének még élő munkásaiból. (Paizs Antal, Tóth József, Turóczy Mózes, Kovács András, Bene József, Klünglein Lipót) Degré Alajos huszár-százados, közp. honvéd-egyl. elnök. Esterházy Miguel gr., Esterházy Kálmán gr., Honvéd emlék-kép, Inczedy Sámuel ezredes hajdan és most. Koos Ferencz k. tanácsos, Klapka György tábornok, Kossuth Lajos szülőháza, Kossuth Lajos 1847-beli felv. Kossuth Lajos 1854-beli felv. Kossuth Lajos 1849-beli felv. Kossuth Lajos 1892-beli felv. arcképei. Kossuth Lajos fiai nevelőjük társaságában. Petőfi Sándor „Talpra magyar“ eredeti kézirat le. yomata. Petőfi Sándor „Talpra magyar“ legelső kiadás eredeti lenyomata. Rétyi Antos János tábornok alezredes Reiner Zsigmond dr honvéd főorvos, Sárosy Gyula Bányai Julia honv. százados. Tassy Végh Bertalan ezredes, Teleki Sándor gr. ezredes, stb. stb. A füzetek között az aradi elítéltek névsora, a Történelmi Lapok többrendbeli ünnepi száma és több népies elbeszélést és hazafias verseket tartalmazó példányok vannak. Ha valaki 100 példányon alól rendel s meghatározza, hogy mely képek vagy füzetek küldessenek, az esetben drbja 10 kr 100 példányon felül pedig 5 krért küldhető. Kossuth és más hazafias ünnep rendezőinek a figyelmét felhívjuk erre. A kolozsvári és tordai ünnepeken a képeket és füzeteket kisasszonyok árusították.

Kiadóhivatali üzenetek.

Kollár Lajos Resindr. Jul. 1 től a lapot megindítottuk. Készletünk van, ha óhajtja jan. 1-től is. Kérjük kabinat alakban arcképének beküldését az „Ereklye-Muzeum“ számára. A 11-dik zászlóaljából Inczedy ezredesükkel élén a legszebb és leggazdagabb gárda van a muzeumban. Méltóztassék a Szerkesztő szives üdvözlését és köszönését tolmácsolni Sziklai Emil urnak.

Csernay Imre, Baja. A 40 krt is betudtuk a lap árába jul. 1-től.

Az 1848-49-iki hírlapok.

(Hiányzó és felesleges példányok hirdetése.)

A kolozsvári orsz. ereklye-muzeumban a szabadságharczi időben megjelent hírlapok rendezés alá vétettek. Az egyes lapok hiányzó számainak kiegészítésére fölkérjük az érdeklődő közönséget, hogy ez által muzeumunk teljes évfolyamok birtokába juthasson s a nagy napok emlékeif ez úton is megőrizhesse az utókor számára. Muzeumunk a kiegészítést, mint adományt hálával fogadja, és esetleg az egyes beküldött számokért készségesen megküldi a duplumok bármelyik számát, avagy kívánatra kabinet nagyságu vagy ennél nagyobb történelmi képeket

„Közlöny“ 1848. évfolyamából hiányzik: a 176. 177. 179.

Duplum: 16. 17. 18. 24. 26-től 45-ig, 47-től 90-ig, 91. 93. 95-től 109-ig, 11-től 115-ig, 116. 119. 143. 144. 159. 160. 163. 167. 170. 171. 178. 180. 182. 185. 190-től 192-ig, 194-től 202-ig.

„Közlöny“ 1849. évfolyamából hiányzik: a 13. 146. 147. 149. 151. 153. 156. 159. 161-től a lap megszűntéig.

Duplum: 11. 15. 41-től 45-ig, 47. 49-től 57-ig, 59. 60. 62. 63. 65. 66. 68-től 76-ig, 80. 81. 83. 84. 88. 89. 90. 92-től 96-ig, 98. 99. 103-től 108-ig, 111-től 116-ig, 118-től 123-ig, 126-től 130-ig, 143.

„Alföldi Hírlap“ 1849. évfolyamából hiányzik: 1-től—9-ig, 12. 14. 16. 17. 18. 19. 21. 22. 25. 26. 29. 30. 31. 32-től 36-ig, 37-től—39-ig, 42. 47-től—50-ig, 51-től 54-ig, 65. 66. a lap megszűntéig. Duplum: 41. 43. 62. 60. 44. 64.

„Ellenőr“ 1848. évfolyamából: 5. 33-től 44-ig, 45-től 52-ig, 54-től 59-ig, 61. 63. tól a lap megszűnt. Duplum: 2. 32. 33. 45.

„Erdélyi Híradó“ 1848. évfolyamából: 1—337-ig, 338-tól 345-ig, 347-től végig hiányzik.

„Esti Lapok“ 1849. évfolyamából: 4. 6. 10. 32. 41. 67. 72. 74. sz. kívül mind.

„Életkévek“ 1848. évfolyam 21. 22. számon kívül mind hiányzik.

„Gemeinnützige Blätter“ 1848. évfolyam 27-ik számon kívül mind hiányzik.

„Honvéd“ 1849. évfolyamából hiányzik: 1. 162. 180. 183. 197. 198. 199-től végig.

Duplum: 2-től 12-ig, 13-tól 150-ig, 151. 152. 153. 172. 173. 174. 184. 190.

„Hadi Lapok“ (megjelenve Csik-Szeredában) 7. számon kívül a többiek hiányoznak.

„Jelenkor“ 1848. évfolyamából hiányzik: 4—46-ig, 50—71-ig, 75-től végig hiányzik.

„Jövő“ 1848-ik évfolyamból: 1. 5—11-ig, 13—19-ig, 21—25-ig, 26-től végig.

„Kossuth hírlapja“ 1848-ik évfolyamából hiányzik: a 9. 10. 11. 15. 16. 17. 21. 22. 23. 25. 26. 27. 28. 30. 31. 32. 34-től a 79-ig, 81. 82. 86-től 120-ig, 122. 124. 125. 128. 129. 131. 133. 135. 137. 140. 141. Duplum: 120. 127. 132. 142. 147.

„Kolozsvári Lap“ 1849. évf. 1. 2. 5. 9. 7. 8. 9. 10. 11. 12. és 13.

„Kolozsvári Híradó“ 1848. évfolyamából:

1. 2. 3. 7. 11. 12. 18. 21. 28. 30. 31—35-ig, 36—54-ig, 56—77-ig, 79-től végig hiányzik.

„Komáromi Értesítő“ 1849. év folyamából hiányzik: 1-től 40-ig, 40-től végig. Datum 3.

„Komáromi Lapok“ 1849. évf. 1. 2. 3. 4-től 12-ig, 13. 14. 15. 16. 18-től végig hiányzik.

„Kronstädter Zeitung“ 1849. évfolyamából hiányzik: 1—5-ig; 19. 26. 29. 30. 31—40-ig, 45. 46. 49—66-ig, 68-tól a lap megszűntéig.

„Köztársasági Lapok“ 1848 évf.: 3-tól végig.

„Márctius tizenötödike“ 1848. évfolyamból hiányzik: 1—40-ig, 41. 89. 93—196-ig, 198. 200. 201. 203. 206. 207. 209. 210. 215. 218. 219. 221. 226. 231. 233. 237. 240. 244. 246.

Duplum: 58. 63. 72. 81. 225. 233.

Butorozott

szép tágas szoba

napos oldalra néző ablakkal

Kiadó október 1-től.

Kolozsvárt. Új-utca 19. sz. a.

külön bejárattal.

Kérelem. Szükségünk lévén a „Vas. Ujság“ 1866. évf. 14. számára, valamint az 1888. évf. 46. számaira, ugyszintén a „Pesti Napló“ 1878. évf. összes reggeli számaira, illetve — ha valakinek netalán a lap be lenne kötötve — az egész évfolyamra, kérjük t. olvasóinkat, kik e számokat eladni hajlandók, sziveskedjenek szerkesztőségünket mielőbb értesíteni. A kívántakat akár pénzért, akár cserélen a „Vas. Ujság“ régebbi évf. más számaiért megveszi a Szerkesztőség.

Kérdés. Az 1848—49-ki években a 73. zászlóaljban, utóbb mint honvéd-főhadnagy szolgáltam. Azon esetre, hogy ha a t. olvasók közül valaki emlékeznék-e szolgálatomra, sziveskedjék engem bár egy levelező-lapon értesíteni, hogy annak alapján mint teljesen vagyontalan, már 78. évben járó munkaképtelen egyén, magamat igazollhassam. Tisztelettel Balogh Pál. Zilah, augusztus 18. 1893. (Szilágymegeye)

CZETZ PÉTER

első és legnagyobb temetkezési intézete egész Erdélyben Kolozsvárt.

Belközép-utca, Minorita-templom épülete.

Helybeli és vidéki temetéseket egy árban számít.